

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
Навчально-науковий інститут економіки і права
Кафедра туризму і готельно-ресторанної справи

ТУРИЗМ І ГОСТИННІСТЬ: СТАН, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ

*Матеріали VII Міжнародної
науково-практичної конференції*

18 травня 2023 р., м. Черкаси

ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
Навчально-науковий інститут економіки і права
Кафедра туризму і готельно-ресторанної справи

Черкаська обласна державна адміністрація
Університет Грінвіча (Велика Британія)
Яський державний університет ім. А.Й. Кузи (Румунія)
Празький університетський коледж (Чехія)
ISMA Вища школа менеджменту інформаційних систем м.Рига (Латвія)
Гуманітарно-природничий університет імені Яна Длугоша в Ченстохові (Польща)
Державний Університет ім. А. Руссо (Молдова)
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»
Уманський національний університет садівництва
Національний університет біоресурсів і природокористування України

ТУРИЗМ І ГОСТИННІСТЬ: СТАН, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ

*Матеріали VII Міжнародної
науково-практичної конференції*

(18 травня 2023 р., м. Черкаси)

Черкаси
Видавець Юлія Чабаненко
2023

УДК 338.48:33214

ББК 65.43

Т 88

Рецензент: **Семикіна М. В.**, професор кафедри економіки та підприємництва, Центральноукраїнський національний технічний університет (м. Кропивницький), доктор економічних наук, професор

*Рекомендовано до друку на засіданні Вченої ради
Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького
(протокол № 10 від 11 травня 2023 року)*

Відповідальні за випуск Красномоєць В. А., Пасєка С. Р.

Т 88 Туризм і гостинність: стан, проблеми, перспективи : матер. VII Міжнар. наук.-практ. конф. (18 травня 2023 р., м. Черкаси). – Черкаси : Вид-ць Юлія Чабаненко, 2023. – 213 с.

У збірнику представлені статті вчених, молодих дослідників, представників туристського бізнесу, присвячені теоретичним і прикладним питанням туризму і гостинності, маркетингу та менеджменту у сфері туризму і гостинності, економічним проблемам у розвитку туризму і готельно-ресторанного бізнесу, професійному розвитку персоналу і корпоративній культурі, формуванню соціального капіталу у сфері туризму та готельно-ресторанного бізнесу, інфраструктурі туризму, аспектам конкурентоспроможності підприємств туристичної галузі, розвитку окремих видів туризму, організації дозвілля та відпочинку туристів, міжнародному співробітництву в галузі туризму.

Усі матеріали надруковано у авторській редакції. Відповідальність за зміст публікації покладено на авторів.

ББК 65.43

© ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2023

ЗМІСТ

Секція 1. Туризм і гостинність: теорія і практика

<i>Бровенко Тетяна Вікторівна</i>	9
Екологічна відповідальність у сфері ресторанного бізнесу	
<i>Гладкий Олександр Віталійович</i>	11
Використання теорії графів для розроблення маршрутів туристичних подорожей	
<i>Григорчак Ігор Михайлович, Подря В.О.</i>	13
Об'єкти всесвітньої спадщини ЮНЕСКО як туристичний ресурс	
<i>Гусарова Марина Юрївна</i>	17
Вплив кластерних ініціатив на розвиток туризму в регіоні	
<i>Кампов Надія Семенівна</i>	21
Стратегічні напрями розвитку туризму в декларативних документах	
<i>Карпенко Юрій Вікторович</i>	24
Етичний вимір туризму крізь призму моральних понять	
<i>Красномовець Вікторія Анатоліївна</i>	27
Соціальна стійкість в індустрії гостинності	
<i>Кріль Ярослава Ярославівна, Благодир Світлана Феодосіївна</i>	30
Нормативно-правове регулювання організації діяльності суб'єктів господарювання сфери гостинності	
<i>Кудря Олег Володимирович</i>	33
Характеристика західної України як туристичної дестинації	
<i>Логвин Михайло Михайлович, Мороз Марина Вікторівна</i>	36
Сталий туризм: тенденція чи потреба	
<i>Малик Юлія Русланівна, Босецька Надія Георгіївна</i>	39
Вітчизняний та зарубіжний досвід організації анімаційної діяльності в готелях	
<i>Мальська Марта Пилипівна, Гаталяк Оксана Миколаївна, Ганич Наталія Михайлівна</i>	44
Ресторанне господарство як складова сфери гостинності: теоретичні засади	
<i>Мальська Марта Пилипівна, Філь Марія Іванівна</i>	48
«POSTER» та «SYRVE» : переваги та недоліки автоматизованих систем у сфері гостинності	
<i>Oleg Petelca, Veronica Garbuz, Iurie Beşliu</i>	51
Motivation - a key criterion for segmentation in rural tourism: an analysis of recent literature	
<i>Семикіна Марина Валентинівна</i>	54
Розвиток готельно-ресторанного бізнесу на основі формування корпоративної культури	

*Слатвінська Леся Анатоліївна, Букатинська Анастасія Петрівна,
Бричук Юлія Володимирівна* 58
Особливості розвитку туризму за участі громадських організацій та
грантових фондів

**Секція 2. Актуальні питання розвитку туризму і готельного господарства в
Україні та світі.**

<i>Атак Анастасія Олександрівна, Нещадим Людмила Миколаївна</i> Standardization and certification of bar service products	61
<i>Галенко Яна Олександрівна</i> Перспективи розвитку малих готельних підприємств в Україні	64
<i>Григорчак Ігор Михайлович, Подря Валерія Олександрівна</i> Об'єкти всесвітньої спадщини ЮНЕСКО як туристичний ресурс	66
<i>Дроботова Марина Володимирівна</i> Створення і реалізація туристичного іміджу України	70
<i>Жук Юрій Ігорович, Лемєга Надія Михайлівна</i> Практичні аспекти розвитку сучасного готельного бізнесу України у контексті кризових явищ в індустрії гостинності	74
<i>Козюра Яна Вікторівна</i> Аналіз анімаційних програм вітчизняних готельних комплексів	77
<i>Кравченко Артем Володимирович</i> Досвід організації фестивального туризму в країнах Європи	80
<i>Кучер Маргарита Миколаївна</i> Аналіз тенденцій розважальних послуг в готелях	84
<i>Луценко Владислав Вячеславович</i> Тенденції діджиталізації в туризмі	87
<i>Мальська М. П., Біланюк В. І., Зінько Ю. В., Андрейчук Ю. М.</i> Геопросторова організація рекреації і туризму у львівській агломерації	89
<i>Остапцев Євгеній Юрійович</i> Нейромаркетинг як інструмент дослідження споживчої поведінки туристів	94
<i>Остропольська Катерина</i> POSHTELS - актуальний тренд розвитку хостелів	97
<i>Павлюк Анатолій Анатолійович, Дьякон Антоніна Анатоліївна</i> Сучасні напрямки співробітництва України та країн Балтії у туристичній галузі	100
<i>Пасічник Владислав Олексійович; Барвінок Наталія Володимирівна</i> Adaptive strategies of enterprises in the hospitality industry in the conditions of the crisis related to global security factors	103
<i>Пащенко Валерія Костянтинівна</i> Стан та тенденції розвитку видів туризму в Центральній Україні	106

<i>Пісецький Микола Миколайович</i>	111
Розвиток туристичних DESTИНАЦІЙ України з врахуванням наслідків війни	
<i>Поворознюк Інна Миколаївна, Ошитко Роман Любомирович</i>	114
Формування організаційних підходів до забезпечення стійкого розвитку підприємств готельного бізнесу	
<i>Погрїбна Анжела Сергїївна</i>	116
Аналіз ринку послуг з організації банкетів у м. Черкаси	
<i>Скалько Алла Володимирівна</i>	120
Впровадження інноваційних технологій у готельно-ресторанному підприємстві під час пандемії	
<i>Тищенко Ольга Леонтїївна</i>	123
Креативні готелі України	
<i>Топчій Вячеслав Віталійович, Кундєєва Галина Олексїївна</i>	126
Індустрія гостинності: перспективи сектору харчування	
<i>Транченко Л.В.</i>	129
Вплив цифрових комунікацій на туристичний маркетинг	
<i>Транченко О.М.</i>	132
Інтелектуальні системи управління індустрії готинності	
<i>Штанько Анїта Олександрівна</i>	134
Особливості функціонування готелів ділового призначення міста Львова	
<i>Яценко Володимир Микитович, Пихтїн Микола Максимович</i>	136
Сучасний стан та тенденція розвитку культурно-пізнавального туризму в Україні	

Секція 3. Стан туризму і готельного господарства в Україні у військовий період

<i>Бейдик Олександр Олексїйович, Комлєв Олександр Олександрович</i>	140
Конструктивні та деструктивні чинники розвитку національного туризму	
<i>Босецька Надїя Георгїївна</i>	145
Ресторанна галузь України під час війни	
<i>Джумурат Володимир Михайлович</i>	148
вплив військових дій на туристичний потенціал України	
<i>Дробиш Людмила Володимирівна</i>	150
Туризм в Україні: виклики сьогодення	
<i>Кирилюк Ірина Миколаївна, Кирилюк Олексїй Вікторович</i>	153
Туризм як засіб реабілітації та соціальної інтеграції для учасників бойових дій під час російсько-української війни	
<i>Мункачїй Ірина Зеновїївна</i>	156
Туристична галузь України в умовах воєнного стану	
<i>Панченко Маргарита</i>	158
Характеристика діяльності підприємств готельного господарства в Дніпропетровській області у військовий період	

Пасека Станіслава Раймондівна
Особливості розвитку туристичної галузі України під час повномасштабної війни 160

Рутинський Михайло Йосипович
Зовнішня туристично-інформаційна політика України у 2022-2023 роках 163

Секція 4. Управління у сфері гостинності

Сисоліна Наталія Петрівна
Управління готельним підприємством 167

Мальська Марта Пилипівна, Бригілевич Галина Михайлівна
Управління якістю послуг у сфері гостинності 169

Нісфоян Сергій Сергійович
Особливості управління туристичною діяльністю 171

Секція 5. Інфраструктура туризму

Дудник Діана Вячеславівна
Туристична інфраструктура Туреччини 175

Слатвінська Леся Анатоліївна, Гнилозубенко Дмитро Сергійович, Месробян Маріета Сергіївна
Аналіз соціально-економічної активності екскурсійного туризму 177

Омельченко Анастасія Павлівна
Удосконалення послуг харчування для конференц-сервісу 180

Секція 6. Аспекти конкурентоспроможності підприємств сфери гостинності

Воляник Каріна Леонідівна, Русавська В.А
Модель обмеженого асортименту: цінова стратегія досягнення конкурентних переваг в ресторанному бізнесі 184

Дмитришин Богдан Васильович
Моделювання конкурентоспроможності підприємств сфери гостинності 187

Резніченко Марія Олександрівна
Особливості харчування населення під час посту 189

Тимчук Світлана Володимирівна
Товарознавчі характеристики м'ясної продукції: їхня роль у виборі оптимальних продуктів у ресторанній сфері 192

Чумаченко Ольга Сергіївна
Фактори підвищення конкурентоспроможності підприємства громадського харчування 195

Штик Емма Дженніфер
Підвищення ефективності функціонування та розвитку готельно-ресторанного підприємства 197

Слатвінська Л. А.,

к. е., н., доцент.

Букатинська А. П.,

здобувач вищої освіти.

Бричук Ю. В.,

здобувач вищої освіти.

Уманський державний педагогічний університет

імені Павла тичини

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ ЗА УЧАСТІ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА ГРАНТОВИХ ФОНДІВ

Туризм як пріоритетний вектор розвитку національного господарства навіть у період воєнного стану та післявоєнного відновлення об'єднує і буде об'єднувати громадські організації, місцеві органи законодавчої влади та виконавчої та військової адміністрацій, підприємців, які у свою чергу націлені на реалізацію державної політики в сфері туризму і забезпечують сталий розвиток галузі, шляхом об'єднання досвіду, знань і ресурсів усіх учасників туристичного ринку України та міжнародних партнерів. Сьогодні суспільство України працює над тим, щоб у найближчій перспективі Україна була приваблива, безпечна туристична дестинація та центр для проведення міжнародних конференцій і культурних заходів, країна в якій люди активно подорожують в цілях туризму.

Діяльність приватного сектору, державних військових адміністрацій, громадських організацій створює підґрунтя для формування та реалізації нових туристичних трендів. В першу чергу тренди, які спрямовані на розвиток туризму повинні відповідати на питання, а яких результатів ми прагнемо? І саме у відповідях ми знаходимо основні напрямки руху: зростання кількості туристів у порівнянні з попередніми періодами; зростання інвестицій в індустрію гостинності країни в цілому; зростання кількості подій MICE (конгреси, виставки тощо) міжнародного рівня; зростання кількості повторних візитів до країни; зростання кількості позитивних публікацій і згадок про Україну як про туристичний напрямок.

В Україні у сучасних умовах розвитку ми можемо спостерігати за діяльністю багатьох громадських організацій та реалізацією багатьох грантових проєктів, які проявили себе досить ефективно і у період до повномасштабного вторгнення Російської Федерації на територію суверенної України, і у воєнний період, і передбачається, що їхня ефективність зросте у повоєнний період.

Закон України «Про громадські об'єднання» визначає правові та організаційні засади реалізації права на свободу об'єднання, гарантованого Конституцією України та міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, порядок утворення, реєстрації, діяльності та припинення громадських об'єднань [1].

У сучасних умовах розвитку туристичної індустрії, а саме у період воєнного стану продовжується інтегрування Республіки Україна з Європейським Союзом. Стимулюючим фактором розвитку є те, що законодавством України передбачено, що громадські об'єднання мають право реалізовувати свою мету (цілі) шляхом укладення між собою на добровільних засадах угод про співробітництво та/або взаємодопомогу, утворення громадських спілок відповідно до Закону України «Про громадські об'єднання», а також в інший спосіб, не заборонений законом. Громадські об'єднання можуть здійснювати співробітництво з іноземними неурядовими організаціями та міжнародними урядовими організаціями з дотриманням законів України та міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України [1].

Тому, особливо важливим є створення громадських організацій, які координуватимуть, регулюватимуть та сприятимуть діяльності туризму, сформуують консолідовані зусилля, що сприятиме підвищенню якості туристичних послуг та ефективнішому використанню рекреаційних ресурсів. Основними видами діяльності громадських туристичних організацій на сьогодні є: допомога розвитку професійного туристичного середовища і туристського громадського активу; розвиток корпоративних форм туристського бізнесу, корпоративних стратегій та виконання партнерських проєктів; впровадження інновацій; поширення туристичної освіти та досліджень; вивчення впливу туристичної діяльності на економічну і соціальну сферу; вивчення кон'юнктури ринку та розробка рекомендацій; вдосконалення структури туристської галузі; покращення якості обслуговування; сприяння диверсифікації туристичного продукту; розвиток здорової конкуренції на туристичному ринку; сприяння розвитку партнерських зв'язків підприємств туризму з підприємствами пов'язаних з туризмом із інших галузей економіки, в першу чергу підприємствами транспорту, торгівлі та харчування, виставкового бізнесу, підприємствами кредитно-фінансової сфери.

Громадська організація розвитку туризму може вирішувати проблеми на рівні місцевого самоврядування різними способами, а саме: референдумом, загальними зборами громадян за місцем проживання, колективними та індивідуальними зверненнями жителів до органів та посадових осіб міського самоврядування, громадські слухання, місцеві ініціативи та інші заходи, не заборонені законом [2].

Ефективність діяльності громадських організацій можна підсилити за рахунок проєктів, які фінансуються грантодавцями, донорами, спонсорами.

Відповідно до розпорядження Кабінету міністрів України «Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року» фінансовий механізм забезпечує реалізацію принципів прозорості та передбачуваності дій органів державної влади з розподілу коштів державного бюджету, інвестицій, грантів міжнародних організацій, залучення кредитів банків та небанківських установ, коштів недержавних цільових фондів, лізингових компаній. Фінансове забезпечення реалізації Стратегії здійснюється у межах коштів державного та місцевих бюджетів, суб'єктів туристичної діяльності, коштів міжнародної технічної

допомоги, інших міжнародних донорів, фінансових організацій (установ), коштів інвесторів та інших джерел, не заборонених законом [3].

Відповідно до Закону України «Про наукову та науково-технічну діяльність» грант – це фінансові чи інші ресурси, надані на безоплатній і безповоротній основі державою, юридичними, фізичними особами, у тому числі іноземними, та (або) міжнародними організаціями для розвитку матеріально-технічної бази для провадження наукової та науково-технічної діяльності, проведення конкретних фундаментальних та (або) прикладних наукових досліджень, науково-технічних (експериментальних) розробок, зокрема на оплату праці наукових (науково-педагогічних) працівників у рамках їх виконання, за напрямами й на умовах, визначених надавачами гранту [4].

За даними Державної податкової служби України для цілей податкового обліку використовують також визначення бюджетного гранту із пп. 14.1.2771 ПКУ, згідно з яким під цим поняттям розуміють цільову допомогу у вигляді коштів або майна, які надають на безоплатній і безповоротній основі за допомогою коштів державного та/або місцевих бюджетів, міжнародної технічної допомоги для реалізації проекту або програми у сферах культури, туризму та в секторі креативних індустрій, спорту й інших гуманітарних сферах у порядку, установленому законом [5].

Особливості розвитку туризму за умови об'єднання підприємців, громадських організацій, грантодавців, військових адміністрацій всіх рівнів полягають у тому, що відбувається синергетичний ефект при досягненні цілей стратегії розвитку туризму, що у свою чергу дозволяє реалізовувати можливості формування сприятливих умов для активізації розвитку сфери туризму згідно з міжнародними стандартами якості та з урахуванням європейських цінностей, перетворення її на високорентабельну, інтегровану у світовий ринок конкурентоспроможну сферу, що забезпечує прискорення соціально-економічного розвитку регіонів і держави в цілому, сприяє підвищенню якості життя населення, гармонійному розвитку і консолідації суспільства, популяризації України у світі.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про громадські об'єднання» URL: <https://ips.ligazakon.net/document/t124572?an=5> (дата звернення: 05.05.2023).
2. Роль громадських організацій у розвитку зеленого туризму: URL: https://tourlib.net/statti_ukr/kolokolchykova.htm(дата звернення: 05.05.2023).
3. Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2017> (дата звернення: 05.05.2023)
4. Закон України «Про наукову та науково-технічну діяльність». URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 05.05.2023)
5. Державна податкова служба України. URL:<https://ips.ligazakon.net> (дата звернення: 05.05.2023)

СЕКЦІЯ 2. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ І ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА В УКРАЇНІ ТА СВІТІ.

Anastasia Attack

student

Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

Supervisor: Liudmyla Neshchadym

Associate Professor

Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

STANDARDIZATION AND CERTIFICATION OF BAR SERVICE PRODUCTS

The diverse demand for food services around the world makes it necessary to mutually recognize the results of the activities of various enterprises in the restaurant business, one of which are bar establishments. The highest level of such recognition is certification, which guarantees that the service of a bar establishment meets certain requirements and has the appropriate quality.

The legal principles of the operation of bar establishments extend to: the conditions of conducting trade activities through the facilities of the restaurant industry; settlement of relations between sellers and consumers; assortment; classification; production technologies and their quality; sanitary requirements for premises and equipment, territory of the institution, etc. However, compliance with state standards for the provision of services and the sale of products by bar establishments remains important. Taking into account the variety of bar establishments operating on the territory of Ukraine, certification of products and services is necessary for their activity.

Despite the crisis phenomena in the field of restaurant business in Ukraine, innovative objects of the restaurant business are gaining more and more popularity, among which innovative types of bar establishments are relevant. The successful functioning of such restaurant business facilities is largely related to the standardization and certification of their activities. Therefore, the task of creating a complete and effective certification system for products and services of restaurant establishments is urgent.

The coincidence of the interests of the state with the interests of the owners makes it possible to significantly expand the boundaries of state regulation, and vice versa. Striving to achieve general economic growth, the state should stimulate the interest of restaurant business entrepreneurs in the development and implementation of management solutions that would combine the strategic interests of the entrepreneur and the state [1, p. 117]. One of the directions of state influence is the introduction of mandatory and voluntary certification of restaurant establishments in Ukraine.

Certification is a set of defined procedures and actions that are carried out in order to confirm that a product or service meets the required standards or technical conditions.

Depending on who conducts it, there are three types of certifications: